

© PCA

BEHIELDEN WE DE GROEIVOORSPRONG?

Sinds het vorige Agrometeobericht kenden we een normale julimaand, maar een te koude en natte maand augustus. VITO bekijkt welk effect dit had op de gewassen.

– Naar: VITO

Juli 2014 was volgens het KMI een relatief normale maand op het vlak van temperatuur, zonneschijnduur, luchtvochtigheid en windsnelheid. De hoeveelheid neerslag daarentegen was abnormaal hoog, vooral in het begin van de maand (figuur 1).

Onweersbuien leidden plaatselijk tot zware overstromingen. Dit was onder meer het geval op 29 juli in de streek rond Ieper.

Augustus was zeer abnormaal koud (2 °C kouder dan gemiddeld). Vooral tijdens de tweede helft van de maand daalde de temperatuur sterk om een dieptepunt te bereiken op 20 augustus. Daarnaast kregen we in augustus af te rekenen met zeer veel regen, in het bijzonder op het einde van de maand (25 en 26 augustus, figuur 1). Zowel de totale hoeveelheid neerslag als het aantal regendagen was abnormaal hoog. Het KMI maakt ook

melding van 20 onweersdagen in augustus (ten opzichte van een gemiddelde van 14,3 dagen). Ook de windsnelheid was zeer abnormaal hoog (3,1 m/seconde ten

.....
Het natte weer in augustus was vooral hinderlijk voor de oogstwerkzaamheden.
.....

opzichte van 2,8 m/seconde normaal in Ukkel). Ons land werd deze zomer getroffen door 3 tornado's: op 8 augustus in Manhay en Jalhay, op 10 augustus in Gozée en Ligny en op 22 augustus in Zwijnaarde en Leuze-en-Hainaut. Ook in de omliggende gebieden (zoals in Marbay

en Waret l'Évêque op 10 augustus) werden telkens hevige stormwinden waargenomen. Op 15 augustus tot slot werd ook de Belgische kust geteisterd door zwaar stormweer.

Negatief effect op gewassen

Het natte weer was vooral hinderlijk voor de oogstwerkzaamheden. Voor de oogst van de wintertarwe, die rond 25 juli van start kon gaan, waren er slechts 2 geschikte periodes (zwarte pijlen in figuur 2) eind juli en de eerste dagen van augustus. Later in augustus was er geen enkele geschikte periode meer om te oogsten. Met een geschikte periode wordt hier een periode van 2 of meer opeenvolgende dagen met minder dan 2 mm regen bedoeld. Figuur 2 geeft de gemiddelde situatie weer. Naargelang de regio en het perceel was de toestand mogelijk anders.

In ieder geval verklaart deze analyse waarom de tarweoogst dit seizoen grote vertraging heeft opgelopen. De laattijdige oogst had overigens erg nadelige gevolgen voor de tarweopbrengst en vooral voor de kwaliteit van het graan. De gerst-oogst, die vóór de tarweoogst plaatsvindt, ondervond daarentegen geen hinder van het natte weer. Er waren in juli voldoende geschikte periodes om te dorsen (rode pijlen in figuur 2).

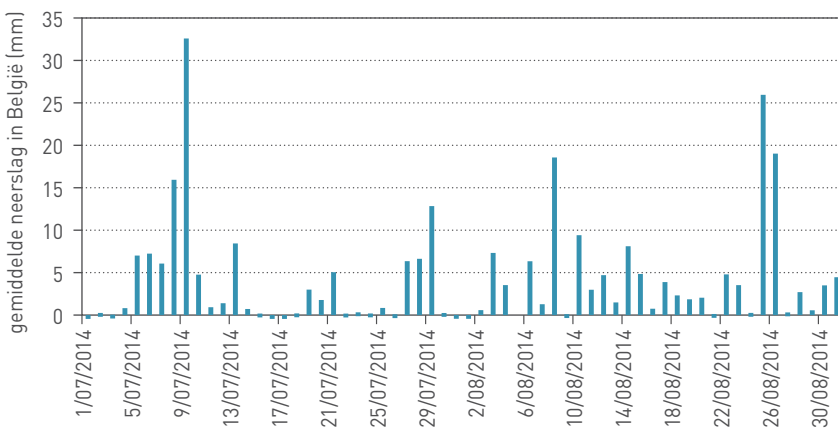
toont de verschuiving van de groeicyclus in de leemstreek. In West-Vlaanderen en in de Kempen daarentegen schommelde de vegetatie-index eerder rond het gemiddelde of zelfs iets lager (figuur 4 p. 16 onder, en gele, oranje en rode zones in figuur 3).

Stand van de gewassen en oogstraming

Tabel 1 (p. 16) toont de oogstvoorspellin-

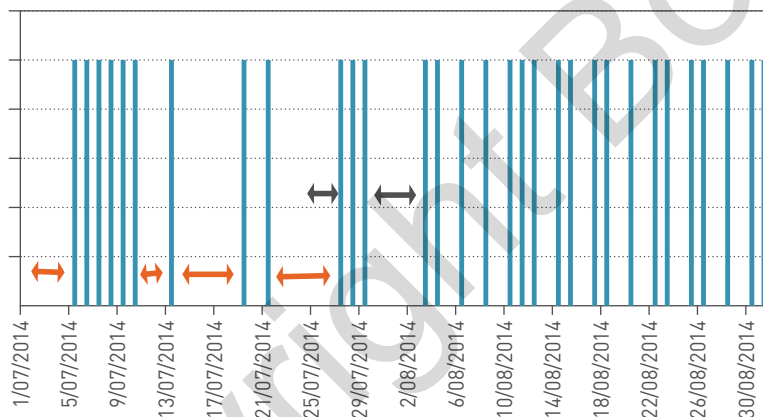
van de laat geoogste percelen liet echter te wensen over. De opbrengst is erg variabel. Binnen eenzelfde regio kunnen er grote verschillen optreden naargelang het perceel. Deze verschillen zijn voornamelijk gerelateerd aan de hoeveelheid neerslag die de gewassen ter beschikking kregen tijdens het groeiseizoen. Op percelen waar de groeiomstandigheden optimaal waren, werden rendementen van 11 ton/ha gehaald. Op percelen waar ziektes de kop op staken of percelen die af te rekenen kregen met droogtestress door neerslagtekort in het voorjaar lag de opbrengst echter veel lager. Daarnaast werden er in augustus heel wat tarwevelen getroffen door tornado's.

Suikerbieten De suikerbietencampagne van 2014 zou de op 2 na beste campagne ooit kunnen worden, berichtte *Boer&Tuinder*, met opbrengstverwachtingen

Figuur 1 Gemiddelde dagelijkse neerslaghoeveelheid (mm) in België in juli en augustus 2014

- Bron: KMI & ULg

Figuur 2 Dagen met gemiddeld meer dan 2 mm regen (blauwe staafjes) in juli en augustus 2014.

Geschikte periodes voor het oogsten van wintergerst (rode pijl) en tarwe (zwarte pijl). - Bron: KMI & ULg

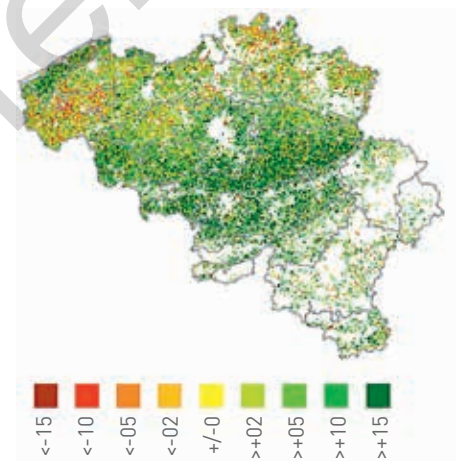
Observaties vanuit de ruimte

Uit de analyse van de satellietbeelden blijkt dat we globaal gezien een goed tot zeer goed seizoen achter de rug hebben. In het centrum van het land lag de vegetatie-index tijdens de periode mei-augustus 10 tot 15% hoger dan normaal (groene en donkergroene zones in figuur 3). De zachte winter en de gunstige weersomstandigheden tijdens het voorjaar en de vroege zomer zorgden voor een snelle start en een optimale ontwikkeling van de gewassen. De groeivoorsprong bleef behouden ondanks het minder goede weer in augustus. Figuur 4 p. 16 (boven)

gen voor de voornaamste teelten voor de verschillende landbouwstroken. Hieronder volgt een nadere bespreking.

Wintergerst en -tarwe Uit meldingen van het CRA-W en *Boer&Tuinder* blijkt dat de oogst van de wintergerst rond half juli afgerond werd. De opbrengsten waren goed tot zeer goed.

De wintertarweoogst daarentegen verliep eerder moeizaam. De oogst ging op de meeste plaatsen van start rond 25 juli, maar moest onderbroken worden rond 6 augustus door de regen. De laatste percelen konden pas rond 8 september gedorst worden. De kwaliteit van de tarwe

Figuur 3 Relatief verschil van de vegetatie-index (fAPAR, afgeleid uit Modis-beelden) van 1 mei tot en met 31 augustus 2014 ten opzichte van het gemiddelde. - Bron: VITO

tussen 79 en 82 ton/ha en suikeropbrengsten rond 14 ton/ha. Volgens het KBIVB ligt de geschatte suikeropbrengst momenteel zo'n 2 ton/ha hoger dan het gemiddelde van de voorbije 10 jaar. De huidige schattingen benaderen de recordwaarden van 2009 en 2011. Begin september werd de suikeropbrengst zo'n 14 ton/ha geschat.

Aardappelen De aardappelen (voor industriële verwerking) vertoonden half augustus een groeivoorsprong van 2 tot 3 weken. Door het natte en koude weer eind augustus liep de loofdoding echter wat vertraging op. De opbrengstverwachtingen zijn gunstig volgens Fiwap en de aardappelen zijn van goede kwaliteit. Uit staalnames blijkt wel dat het drogestofgehalte van de knollen soms laag is.

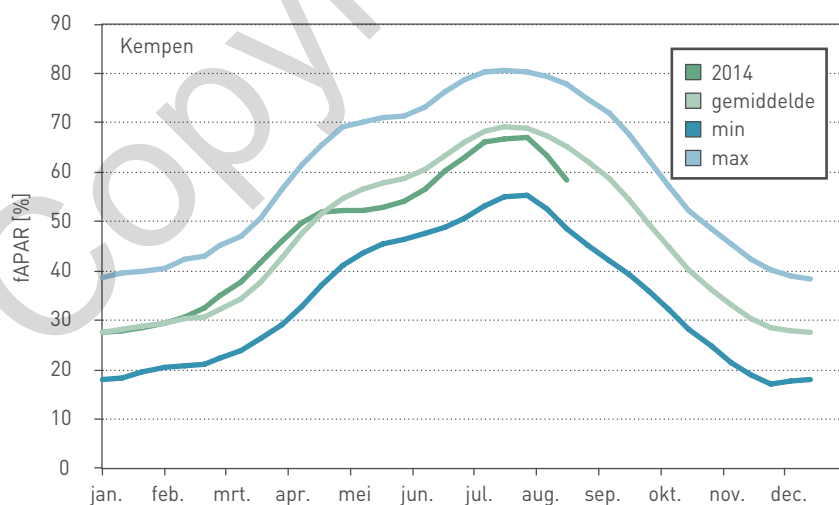
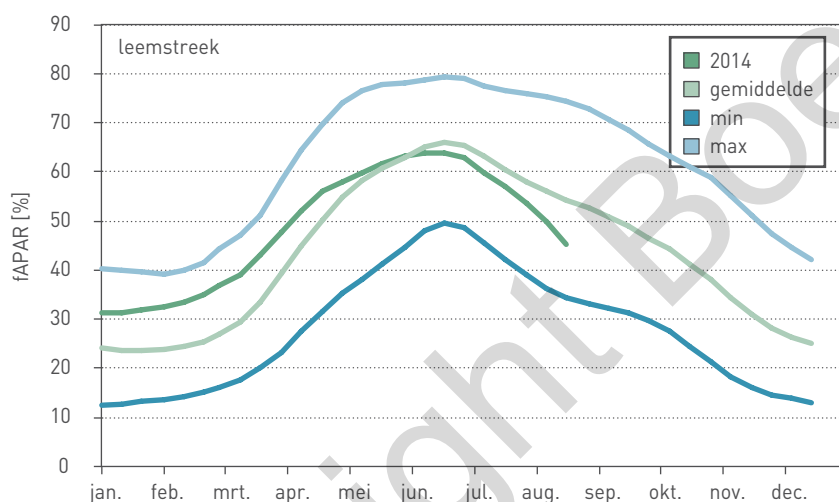
Tabel 1 Opbrengstvoorspellingen (100 kg/ha) per landbouwstreek voor voedermaïs, suikerbieten en aardappelen (Bintje) in vergelijking met de gemiddelde opbrengst voor de jaren 2009-2013 volgens de cijfers van het NIS. De opbrengsten zijn uitgedrukt in 100 kg/ha. - Bron: CRA-W

Landbouwstreek	Voedermaïs			Suikerbieten			Aardappelen		
	2009-2013 (NIS)	2014 (voorspeld)	Vershil (%)	2009-2013 (NIS)	2014 (voorspeld)	Vershil (%)	2009-2013 (NIS)	2014 (voorspeld)	Vershil (%)
Duinen & Polders	441,4	452,0	2,4	763,6	781,8	2,4	440,2	467,1	6,1
Zandstreek	461,8	469,7	1,7	728,2	745,6	2,4	471,8	502,8	6,6
Kempen	440,9	454,1	3,0	677,8	689,3	1,7	436,8	467,4	7,0
Zandleemstreek	496,1	523,8	5,6	794,1	811,9	2,2	477,9	511,2	7,0
Leemstreek	443,9	459,1	3,4	832,3	848,4	1,9	467,9	503,0	7,5
Henegouwse Kempen	458,5	473,9	3,4	807,3	820,0	1,6	461,8	491,2	6,4
Condroz	472,0	494,6	4,8	767,8	792,5	3,2	458,2	503,6	9,9
Weidestreek (Luik)	452,1	475,7	5,2	799,8	834,7	4,4	529,9	580,0	9,5
Weidestreek (Venen)	438,5	455,9	4,0	686,7	692,9	0,9	461,9	508,6	10,1
Famenne	446,8	481,7	7,8	720,4	746,5	3,6	417,7	425,3	1,8
Ardennen	439,6	454,4	3,4	724,9	767,6	5,9	321,2	308,3	-4,0
Jurastreek	403,4	407,5	1,0	-	-	-	265,1	274,7	3,6
Hoge Ardennen	289,5	269,9	-6,8	-	-	-	336,9	439,4	30,4

Afhankelijk van de bron is dit het geval op 10 tot 40% van de percelen, vooral in het oosten van het land. Naarmate men meer

in westelijke richting gaat, stijgt het drogestofgehalte. De knollen vertonen relatief weinig misvormingen. Er kwamen

dit seizoen wel meldingen binnen van knolinfecties veroorzaakt door phytophthora. Het is eerder uitzonderlijk dat de plaag zich doorzet tot in de knollen. Een dergelijk fenomeen komt gemiddeld slechts één keer om de 10 jaar voor. Momenteel krijgen ook heel wat percelen af te rekenen met ziekten zoals botrytis of alternaria, die vaak voorkomen op het einde van het groeiseizoen bij nat weer. We zien dit vooral op percelen waar het loof op natuurlijke wijze afsterft. **Maïs** De opbrengstverwachtingen voor maïs zijn gunstig volgens het CIPF. De ontwikkeling van het gewas verloopt normaal. Afhankelijk van de zaaidatum is er een groeivoorsprong merkbaar van gemiddeld 3 à 4 dagen. Op de lichte zandgronden bedraagt de voorsprong ongeveer een week. De maïsplanten zijn nog relatief groen, maar de kolven zijn goed gevuld en rijpen mooi af. ■

Figuur 4 Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR) van 1 januari tot en met 31 augustus 2014 ten opzichte van de gemiddelde, minimum en maximumwaarden (2000-2013) voor akkerbouwgewassen in de leemstreek (boven) en de Kempen (onder). - Bron: VITO